

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.09.2016, sp. zn. 30 Cdo 1389/2016, ECLI:CZ:NS:2016:30.CDO.1389.2016.1

Číslo: 20/2018

Právní věta: Vysloví-li soud podle § 105 odst. 2 o. s. ř., že není místně příslušný, není oprávněn postoupit věc po právní moci usnesení soudu danému na výběr podle § 87 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.09.2016

Spisová značka: 30 Cdo 1389/2016

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příslušnost soudu místní

Předpisy: § 87 písm. b) o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 1. 2016, sp. zn. 12 Co 384/2015, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 28 C 90/2015, a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se na žalované domáhá zaplacení 1 000 000 Kč s příslušenstvím jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu měla vzniknout v důsledku neoprávněného výkonu vazby v řízení vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 6 T 5/2005. Žalobce se v řízení dovolával místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 4, neboť v trestním řízení rozhodoval jako odvolací soud Vrchní soud v Praze.

2. Obvodní soud pro Prahu 4 jako soud prvního stupně (dále jen „soud prvního stupně“) usnesením ze dne 9. 9. 2015, č. j. 28 C 90/2015-67, vyslovil svou místní nepřislušnost (výrok I) a rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Okresnímu soudu v Hradci Králové jako soudu místně příslušnému (výrok II).

3. K odvolání žalobce Městský soud v Praze jako soud odvolací (dále jen „odvolací soud“) napadeným usnesením potvrdil usnesení soudu prvního stupně. V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 1958/2014](#), a dále uvedl, že soud

prvního stupně nepochybil, jestliže při rozhodnutí o tom, kterému soudu má být věc postoupena, vyšel z volby žalobce zažalovat stát před jiným soudem než soudem příslušným podle sídla organizační složky státu.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Usnesení odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním. V něm uváděl, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 4, když právo žalobce zvolit místně příslušný soud podle ustanovení § 87 odst. 1 písm. b) o. s. ř. nemá být omezeno pouze na soudy, před kterými probíhalo řízení v prvním stupni, nýbrž i na soudy, před kterými byla věc projednávána v rámci instančního postupu. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 1958/2014](#), řeší uvedenou otázku podle názoru žalobce nesprávně, a tato má být proto posouzena jinak. Dále žalobce namítal, že odvolací soud nesprávně posoudil rovněž otázku dovolacím soudem v rozhodování dosud neřešenou, záležející v tom, zda je soud prvního stupně oprávněn v případě rozhodování o místní příslušnosti provést volbu místně příslušného soudu namísto žalobce, a takto zvolenému soudu věc po právní moci usnesení postoupit. Podle dovolatele přísluší právo volby místní příslušnosti podle § 87 o. s. ř. pouze žalobci, a nikoliv soudům. Z uvedených důvodů žalobce navrhoval, aby napadené usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno.

5. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (viz čl. II a čl. VII zákona č. 293/2013 Sb.), dále jen „o. s. ř.“

7. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. a splňuje formální a obsahové náležitosti předepsané v § 241a odst. 2 o. s. ř. Dovolací soud se proto zabýval přípustností dovolání.

8. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

9. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

10. Otázka práva žalobce zvolit si místně příslušný soud podle ustanovení § 87 písm. b) o. s. ř. byla odvolacím soudem vyřešena v souladu s judikaturou soudu dovolacího, když odvolací soud zohlednil, že možnost výběru místně příslušného soudu je z povahy věci omezena na soudy, před kterými probíhalo řízení v prvním stupni (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 1958/2014](#), proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 17. 2. 2016, sp. zn. [II. ÚS 2237/15](#), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2016, sp. zn. [30 Cdo 1648/2016](#)). Nejvyšší soud nevyhověl požadavku žalobce, aby uvedenou otázku vyřešil jinak, neboť neshledal žádný důvod se od své dosavadní judikatury, aprobované nadto výše citovaným rozhodnutím Ústavního soudu, odchýlit.

11. Dovolání je však přípustné pro posouzení otázky, zda je soud, který vyslovuje svou místní nepřislušnost, oprávněn věc po právní moci usnesení postoupit soudu místně příslušnému podle ustanovení § 87 písm. b) o. s. ř. Tato otázka nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud řešena.

IV. Důvodnost dovolání

12. Dovolání je důvodné.

13. Podle § 87 písm. b) o. s. ř. vedle obecného soudu žalovaného, popřípadě vedle soudu uvedeného v § 85a, je k řízení příslušný také soud, v jehož obvodu došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu újmy.

14. Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 17. 2. 2003, sp. zn. 5 Cmo 47/2003 (uveřejněném v časopise Soudní rozhledy, č. 12/2004, s. 454), uvedl, že právo volby místní příslušnosti dané na výběr podle § 87 o. s. ř. přísluší jen žalobci. Pokud ten tohoto práva nevyužije třeba i tím, že podá žalobu u soudu, který místně příslušný být vůbec nemůže, nepřisluší tuto volbu vykonat ani soudu ani žalovanému.

15. Rovněž v odborné literatuře není pochybností o tom, že volba mezi obecným a na výběr daným soudem přísluší pouze žalobci (srov. DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 567, dále jen „Komentář“). Jakmile je žaloba doručena soudu, nemůže žalobce již provedenou volbu měnit, neboť tomu brání zásada perpetuatio fori vyjádřená v § 11 odst. 1 o. s. ř. [srov. Komentář, s. 567; shodně HANDL, V., RUBEŠ, J. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Panorama, 1985, s. 379, a HRÁDEK, J. In LAVICKÝ, P. a kol. Občanský soudní řád (§1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 358]. Procesní věda pak výslovně hovoří o konsumaci práva žalobce zvolit místně příslušný soud jako o jednom z účinků zahájení řízení (WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. 7. vydání. Praha: Linde, 2014, s. 331).

16. Z výše uvedeného vyplývá, že je-li právo volby místně příslušného soudu okamžikem zahájení řízení vyčerpáno, nemůže být později žádným subjektem – tedy ani soudem – vykonáno. Vysloví-li proto soud podle § 105 odst. 2 o. s. ř., že není místně příslušný, není oprávněn postoupit věc po právní moci usnesení soudu danému na výběr podle § 87 o. s. ř.

17. Vycházel-li odvolací soud v napadeném usnesení naopak z toho, že při rozhodování o místní nepřislušnosti podle § 105 odst. 2 o. s. ř. může být věc postoupena soudu danému na výběr podle ustanovení § 87 písm. b) o. s. ř., je jím provedené posouzení otázky místní příslušnosti nesprávné.

18. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), napadené usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud zrušil i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

19. V dalším řízení posoudí soud prvního stupně opětovně otázku místní příslušnosti s tím, že bude v první řadě zkoumat, který soud je obecným soudem žalované podle § 85 odst. 5 o. s. ř.